

Сіваченко А. В.,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

СПЕЦИФІКА ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Ринок страхових послуг, як потужна складова ринку фінансових послуг, має особливе правове регулювання з боку держави, адже рівень розвитку страхової справи визначає інвестиційну привабливість країни та можливості її економічного зростання.

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Станом на 31 грудня 2019 року в Державному реєстрі фінансових установ зареєстровано 233 страхові компанії, з яких 23 надавали послуги страхування життя (далі – "life"), а 210 – здійснювали страхування інше, ніж страхування життя (далі – загальне страхування/страхування "non-life") [4]. Починаючи з 2000-х років кількість страхових компаній була відносно сталою, однак після кризи 2008-2009 років почала зменшуватись. Так, за 2019 рік порівняно з 2018 роком, кількість компаній зменшилася на 48 СК, порівняно з 2017 роком зменшилася на 61 СК.

Страхова діяльність, як і інша діяльність, що націлена на прибуток, підлягає оподаткуванню. Згідно пп. 141.1.2 п. 141.1 ст. 141 Податкового кодексу України станом на 01.01.2015р. в Україні введено змішану систему оподаткування страховиків, відповідно до якої страховики повинні сплачувати два податки: податок на прибуток та податок на дохід [3].

За загальними правилами, прибуток від страхової і нестрахової діяльності оподатковуються за загальною ставкою 18% (пп. 141.1.1 п. 141.1 ст. 141 ПКУ). Податок на дохід від страхової діяльності, який, згідно з п.136.5 ст.136 Податкового Кодексу України, є частиною податку на прибуток, та оподаткування якого передбачає різні ставки:

- 3% – за договорами страхування на дохід від страхової діяльності;
- 0% – за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорами страхування додаткової пенсії.

Страховий ринок України налічує ряд проблем, які заважають його розвитку та зменшують рівень податкових відрахувань страховиків [1]:

- незадовільний рівень купівельної спроможності населення, що спричиняє високу ціну на страхові послуги;
- обмежена пропозиція страхових продуктів, що пропонуються страховиками;
- відсутність популяризації страхових продуктів серед споживачів;
- недовіра населення до страховиків;

– низький рівень страхової та фінансової грамотності населення.

Моделі оподаткування страхової діяльності в країнах Західної Європи характеризуються невисоким податковим навантаженням на суб'єктів підприємництва. Моделі та ставки оподаткування страхового бізнесу в зарубіжних країнах представлені у таблиці 1.

Таблиця 1 **Моделі оподаткування страхової діяльності зарубіжних країн**

Країна	Ставка оподаткування страхових внесків (крім страхування життя)	Ставка оподаткування страхових внесків зі страхування життя
Австрія	1% - страхування здоров'я; 11% - страхування майна; 4% - страхування від нещасних випадків.	2,5% - страхування анuitетів; 11% - страхування життя при терміну страхування не менше 10-ти років.
Англія	4% (крім перестраховування, авіастраховування, страхування залізничного транспорту, міжнародного морського страхування, страхування кредитів).	4,4% (крім договорів індивідуального страхування).
Італія	12,5-22,25% (крім перестраховування).	2,5%.
Іспанія	4% (крім пенсійного страхування, довгострокового страхування життя, перестраховування, міжнародного морського страхування).	-
Німеччина	15 або 10%.	-
Франція	7-30% (крім морського страхування та страхування вантажів, перестраховування).	-

Джерело: побудовано на основі [2]

Отже, страховий ринок України може бути конкурентоздатним за умови вирішення проблем, що стримують його активний розвиток. З цією ж метою, в країні має бути сформована ефективна податкова політика, що регулює страхову діяльність. Все це може бути досягнуто завдяки спільним зусиллям суб'єктів страхового ринку, що допоможе страховій діяльності України набути світового розвитку.

Список використаних джерел:

1. Борзак Ю. В. Особливості оподаткування страхового бізнесу в Україні. *Бюджетна та податкова децентралізація в Україні: проблеми та перспективи*. ЛНУ ім. Івана Франка. 2020. С. 21-24.
2. Кисельова О. М. Модель оподаткування страхової галузі. *Податки і бухгалтерський облік. Наукові праці НДФІ*. №4(37). 2006.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 03.10.2020).
4. Статистика страхового ринку України за 2018-2019 р. URL: <https://forinsurer.com/files/file00674.pdf> (дата звернення 05.10.2020)

Науковий керівник: **Шишпанова Н.О.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна